

A kultúra arcai I.
Különböző kultúrák megjelenése a körülöttünk levő világban

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

7. évfolyam

Programcsomag: Toleranciára nevelés

A modul szerzői: N. Kollár Katalin és Somogyi Mónika

Címlapkép:szkc207_06_00

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	12-13 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A tanulóknak tudatosítani, hogy a körülöttünk levő világban és hazánkban is megjelennek a különböző kultúrák. Az új hatások fokozatosan hatnak saját kultúránkra, kölcsönhatásban élünk velük. Amikor ezekről a jelenségekről gondolkodunk, használunk sztereotípiákat saját magunk is, ugyanúgy, ahogy mások is. Célunk ennek a folyamatnak a felismerése és tudatosítása a gyerekekben, az előítéletek kezelése és csökkentése.
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás: közösség, hagyomány; életmód: életérzés, művészet, kultúra: multikulturalitás, interkulturalitás Tartalom: A kultúra fogalmának megismertetése, a különböző kultúrák jellemzőinek a tanulók kutatómunkáján és népmeséken keresztül.
Megelőző tapasztalat	Kapcsolható más népek vagy kultúrákkal kapcsolatos történelmi, irodalmi tanulmányokhoz
Ajánlott továbbhaladási irány	Különböző kultúrák jellemző művei (irodalom, zene, stb.)
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: identitás Önszabályozás: tolerancia, nyitottság A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés Társas kompetenciák: empátia, együttműködés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Magyar nyelv és irodalom, Ember és társadalom, Művészetek (vizuális kultúra) Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom, történelem, társadalomismeret, rajz Modulokhoz: Hétköznapok és ünnepek (szkc207_04_05), Világ gyermekei I. (szkc207_10),

Módszertani ajánlás

Időfelhasználás

A rendelkezésre álló időt két részre 1 × 45 perc és 2 × 45 perces egységre bontjuk. A két foglalkozás között otthoni, illetve közbeiktatott terepfeladat végezhető.

Tér-terem elrendezés

A terem legyen átrendezhető, szabad mozgásra, körben, illetve kiscsoportban ülésre, pármunkára alkalmas.

Eszközök

Szükség van filctollakra, íróeszközökre, A/4-es lapokra., csomagolópapírra, falíújságra, gyűjtőfüzetre, ragasztóra, színes papírokra.

Csoportok

A tanulók párokban, kiscsoportokban, illetve egész csoportban dolgoznak. A csoportalakításhoz a konkrét feladatoknál segítséget kapnak.

A tartalommal összefüggő differenciálási javaslat

A település, az iskola és az osztály adottságainak megfelelően mérlegeljük, hogy a modul mely részeire fektetünk nagyobb hangsúlyt.

A kutatómunka elhagyható, de mindenképpen érdemes a helyi adottságok (nagyváros, város, falu, határ menti település, kerület stb.) alapján mérlegelni használatát. A terepen végzett feladat segíthet a téma átgondolásában, anyaggyűjtésben, valamint a kultúrához kapcsolódó tárgy elkészítéséhez. A gyerekek érdeklődésüknek megfelelően, a helyi adottságok figyelembevételével választhatnak témát a kutatómunkához.

Amennyiben a mesék feldolgozására kívánunk kevesebb időt szánni, az első foglalkozás után, otthoni elolvasásra is ajánlhatjuk őket a gyerekeknek.

Az egyes tevékenységek szervezésével kapcsolatos javaslatok

A csoportok kialakításánál az osztály ismeretében válasszunk a véletlenszerű vagy irányított csoportalakítási módszereket. A heterogén kiscsoportok irányított kialakításánál ügyeljünk arra, hogy legyenek jól kooperáló tagok az esetlegesen előítéletes véleményalkotók mellett, az eltérő kulturális tapasztalatokkal rendelkező diákokból álló csoportokban.

A szerepjátékok alkalmat adnak a gyerekek számára arra, hogy humorosan ábrázoljanak számukra szokatlan jelenségeket. Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy nekünk is lehetnek olyan szokásaink, amik mások számára furcsaságok. Semmiképp sem tehető gúny témájává mások szokásrendje.

Az értékelés ebben a modulban szorosan kapcsolódik az egyes feladatokhoz. Minden gyakorlat végén fontos megfogalmaztatni a gyerekekkel, hogy mit éreztek, milyen gondolatok jutottak eszükbe a különböző kulturális sajátosságok összegyűjtése során. Ezen keresztül sokat tanulhatnak önmagukról és másokról/másoktól.

Speciális javaslatok a fejlesztendő kompetenciával kapcsolatban

A támogató, elfogadó csoportlégkör fenntartására folyamatosan figyeljünk. A téma tárgyalása során találkozhatunk más kultúrák előítéletes értékelésével, ami sértheti a jelenlévőket is. Az egyéni élmények, a pozitív és negatív példák felidézése során az általánosítás elkerülése, az egyes szám első személyben való fogalmazás segíti a toleranciára nevelést. A tanár felelőssége, hogy mások szempontjait is képesek legyenek mérlegelni a gyerekek, ne kezeljék bünbakként az előítélettel sújtottakat.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Az értékelés a csoportban gyűjtött szempontok, tapasztalatok összegzése, a gyakorlatok tanulságainak tisztázása (önreflexió, reflexió a társaktól, a tanártól), megjelenik az egyes feladatokhoz kapcsolódóan, valamint az elkészített tárgyakból, rajzokból rendezett kiállítás anyagában. (Feladat áttekinti a megismert kultúrák jellegzetességeit.) A látogatók reakciói is visszajelzésül szolgálnak arra, hogy sikerült-e objektívan, sokoldalúan és ezzel összefüggésben vonzóan, érdekesen bemutatni különböző kultúrák sajátosságait.

Minél több tartalom jelenik meg annak mérlegelésekor, hogy mit érdemes, és mit nem saját életükben felhasználni, annál tartalmasabb az elvégzett foglalkozás. Nem az átvétel szándéka, hanem a megjelenő tartalmi gazdagság jelzi az eredményességet.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Bevezető mondatok

P2 – Szókétyák

P3 – A kultúra egy lehetséges definíciója

P4 – A világ meséi

Diákmellékletek

D1 – A kultúra egy lehetséges definíciója

D2 – A világ meséi